

Казки про мудрість

Дотепний жарт

Один убогий чоловік прийшов до дука позичити жита на посів.

— Не можу,— каже дука,— бо тобі треба позичити на вічне оддавання.

— А чому б то я не віддав? — питає убогий.

— Тим, що ти убогий, і нічим буде віддати. Убогий помовчав трохи та й каже:

— Хіба убогому і на світі не жити? Е, ні, це ще надвоє баба ворожила! Хто знає, мо' убогий ще з більшим почотом і повагою сидітиме за столом у будь-кого, ніж багатий?!

— Так же, так! Не ти б казав, не я б слухав!— відмовив дука.— То я у яку хату б не зайшов — мене одразу за стіл посадять і чого треба позичать.

— Як тебе посадять, то мене й подавно,— зауважив убогий.

Дука аж на місці не всидить: як можна, щоб такий дрантогуз та був у більшим почоті, ніж він. Узяв зі злості та й забився з убогим об заклад на пару волів; коли, значить, убогого приймуть де краще, ніж його, то він повинен убогому пару волів; коли ж багатого, то вбогий мусить з жінкою цілий рік задарма робити багатому на пару волів.

— Ну, куди ж підемо? — запитав убогий.

— Ходімо до попа,— промовив дука. Пішли. От увійшов багач до попа, вклонився низенько та й просить, щоб той позичив йому сорок пудів вівса.

— Добре,— каже піп,— ось я вдягнуся та й одважу, тільки щоб ти мені виорав десятину під ярину.

— Добре, батюшко, виорю. Тоді піп питає убогого:

— А тобі що треба? Убогий підійшов ближче, нахилився до вуха батюшці та й каже пошепки:

— Та я викопав учора в лісі бочонок золота, хочу просити вас, батюшко, висвятити його.

Піп одразу повеселішав та й каже до дуки:

— Ти вийди у сіни, бо я маю тим часом з Семеном побалакати.

Вийшов дука у сіни, а піп знов до Семена:

— Ну то як же ти, Семене, той бочонок думаєш святити?

— Та хочу, щоб ви приїхали до мене у господу, та там уже й тее... зручніше буде.

— Ні, Семене, тут зручніше буде. Знаєш, як їздити з усім причандаллям, а людське око прозоре, всевидющеє. Лучче вже тут, Семене.

— Ну, хай уже буде й так, вам краще про це знати. То піду ж я за золотом.

— Е, ні, Семене, чекай-но! Добре діло добром треба й шанувати. Сідай лишень ближче до столу!

Сів Семен кінець столу, а піп біля нього. Попадя миттю внесла миску смаженої риби, поставила на стіл графин горілки. Семен поглядає на все це та тільки вусом підморгує.

Чарку за чаркою налива піп собі й Семену, попадає теж кілька разів пригублювала. П'ють собі та закусують. Але Семен п'є, та розуму не пропиває: як тільки піп піднесе йому чарку, то він підніме її угору, цокнеться з попом, так що й вінця тріскаються, а сам на весь голос (щоб чув дука у сінях) «за здоров'я» промовляє.

А дука стоїть під дверима у сінях, все те чує та аж міниться од злості.

Після закуски підвівся Семен, подякував та й каже:

— Так ви ж тут, тее... поки я принесу золото.

— Добре, добре,— каже піп,— тільки швидше! Повагом переступив убогий через поріг і пішов собі вулицею — тільки ж не за золотом, а за волами дуки.

Взяв він воли за налігач, цьвохнув батогом іде та й приказує:

— Гей, воли, цабе, кгезан,— уже тебе не побачить твій дука-пузан? Гей, сірі, цабе, мурий хай зна піп, як убогий жартує.

А піп ждав-ждав Семена з золотом та й жданки поїв.